

Гроссбух для дрібного поміщика

Передмова.

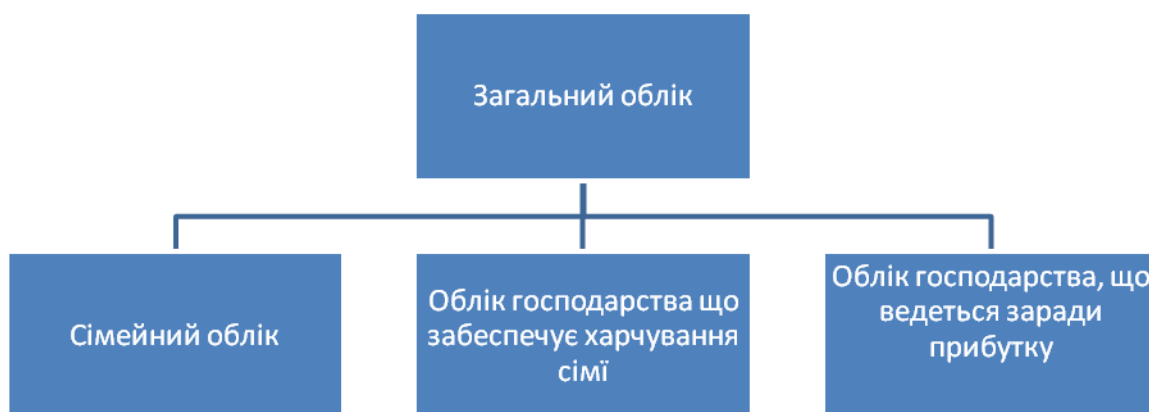
Доброго дня мене звати Орест. Я обліковець, а також фермер початківець. Дану брошуру я пишу для таких самих як я фермерів початківців. Як Ви думаєте що є основною роботою фермера? Вирощування продукції? Її реалізація? На мою думку основною роботою фермере є ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ, а надалі КОНТРОЛЬ за його виконанням. Звичайно можна прийняти рішення не маючи інформації інтуїтивно, але це все одно, що наламати дров, тому звідкись ту інформацію треба брати. Бухгалтерський облік ведуть не для держави, а в першу чергу для себе. Основою роботи є не вміння вирощувати, цього можна навчитися, або взяти консультацію в агронома, це його робота, основним завданням для Вас є планування.

Отже ведемо облік ми для себе рідних, а не для держави і її податків. Взагалі нічого простого я писати не буду і формули з таблицями будуть, і голова болітиме від формул. Брошурка не для дурних. Ви і самі користуєтесь часто цими принципами, але варто їх систематизувати.

Часто кажуть в мене все в умі, ну і не хай немає різниці де в умі, чи на бумазі, чи в електронному варіанті, головне дотримання базових принципів та алгоритмів. Доречі від одного з таких принципів я відмовлюся а саме від подвійного запису, хоча справившись з одинарним записом справитися із подвійним буде простіше.

1. Принцип перший. Розділяй і властуй.

Першим ділом варто відділити бухгалтерію господарства, від бухгалтерії сім'ї. Ці два бюджета повинні вестися окремо. Тому не варто змішувати гроші призначенні для посіву з потребами в туалетному милі. Другий момент господарство яке ведеться для харчування сім'ї, наприклад утримання худоби не для продажу обліковується окремо, третій момент, кожна культура обліковується окремо. Якщо огірки вирощуються в теплиці і на відкритому полі то вони обліковуються окремо. Якщо одна і та ж культура вирощена в різних урочищах обліковуються разом, але в різних статях. Отже розглянемо схему ведення бухгалтерського обліку згідну принципу розділення.

В сімейному обліку у Вас виникнуть статі витрат

- Загальні витрати: електрика, газ, світло, засоби гігієни, ремонти ітп
- Витрати на кожного члена сім'ї, як правило це заставляє кинути палити))))

Також тут будуть і прибутки від кожного члена сім'ї. Здається не гарна річ рахувати скільки хто приніс у хату, ну можете не рахувати, але повірте дана дія дисциплінує в графі витрати.

Облік господарства, що забезпечує харчування сім'ї є не менш важливим так як згідно цього обліку можна дізнатися, що вигідніше займатися цією працею, чи можливо вибрати інший шлях, а саме купувати продукцію в інших людей, що спеціалізуються на вирощуванні .

Облік господарства, що ведеться заради прибутку повинен бути відокремленим від попереднього і якщо ми переносимо частину зерна для годівлі скажімо свині то це зарно варто списати з прибутку і зарахувати як зарплатню самого фермера. Отже переходимо до наступного принципу нарахуйте собі зарплатн.

2 Нараховуйте собі зарплатню.

Взагаліному порахувати свою зарплатню легко чистий прибуток поділити на кількість днів роботи. О тут і починаються проблеми. Дні роботи рахувати важче ніж суму витрачену на соляр чи добрива. Тому варто вести табель робочого часу. Це можн бути просто сторінка в зошиті із записом дати, кількості роботи і кількості зробленого. Наприкла 21.04.2016 року працював 6 годин вигорав 1 гектар. Саме такі записи дозволяють проаналізувати власну продуктивність.

Момент другий і не менш важливий, а я б сказав більш. Характер робіт різний, сьогодні Ви тракторист, а завтра торгуєте на базарі. А тому Ви уже не тракторист а продавець. І це різна робота. Ввечері Ви зводите бухгалтерію робите записи, шукаєте інформацію про нові способи господарювання і Ви уже повноцінний голова колгоспу. Ці години потрібно фіксувати окремо.

Таким чином у Вас зявиться міні штатний розпис. Розглянемо приклад

Працював(ла) 800 годин в рік(доречі це не багато):

- 1 На тракторі 400 годин
2. На базарі 300 годин
3. Грузив 50 годин
4. Вів бухгалтерію 20 години
5. Шукав замчастини до трактора і планував власну роботу і тому подібне -30 годин

Отримав(ла) чистого прибутку 24 тисячі. Або 30 гривень за одну годину.

Якщо господарство збільшити в 10 разів вийде 8000 годин.

1. Відповідно на тракторі 4000
2. На базарі 3000
3. Грузчик 500
4. Бухгалтерія 200
5. Адміністрація 300

І того одна людина не взмозі потягнути це все. Доведеться наймати найманих працівників. На основі даної інформації варто вирішити яких, а про оплату наманих працівників в іншому розділі.

Отже для фіксування власних робочих днів достатньо зошита А1 з розкресленою таблицею в якій відмічено дату, і посаду. Так у Вас зявляється штатний розпис. Дату вписувати рукою тоді коли працюєте. Інак ще Ви помітите, що у Вас часто багато вільних днів. Особливо зимою. Хоча можливо варто залишити пусті клітинки це стимулюватиме Вас їх заповнити

	01.08	02.08	03.08	5.08	6.08	10.08
Адміністрування	1(кількість годин)	0,5	0,5	0,5	0,5	
	21.00-22.00	13.30-14.00	13.30-14.30	21.00-21.30	21.30-22.00	
Бухгалтерія	1	0,5	0,5	0,5	1	
	20.00-21.00	21.00-21.30	21.30-21.30	21.30-22.00	21.30-22.00	
Збут		4 20 400гн кг р	4 30 650	4 30 500	3 20 350	
		9-13	9-13	9-13	9-12	
Збиральник	8 20кг	5 30кг	3 30кг	6 20кг	3 20кг	
	5-10,15-19	5-7,15-18	5-7,18-19	5-7,18-20	5-8	
Тракторист						11 1г а
						6-12,14-19
Загальному (год)	10	6	8	11	9	11

І так в таблиці приклад особисто табеля. В стовбик посадку яку виконував член сім'ї. Зверху дата. В клітинці першій кількість годин. В другій натуральна форма, в третій якісна в нашому випадку на збуті вказується ціна, виручка за товар – адже частина товару може піти на опт, а частина на роздрі, а ще взагалі може бути не реалізована. Звичайна ця таблиця не призначена для аналізу реалізації товару, вона призначена для обліку робочого часу. Тому і слід її так аналізувати. Завдяки їй стає зрозуміла власна зарплата, також можна вивести норму виробітку. Записувати цю таблицю рекомендую у вечері, аналізувати краще в обід.

Якщо будуть побажання зроблю її в екселі, а якщо таких буде багато то звичайно можна і в андроїді. Усе це запам'ятати просто не реально. Тим паче якщо членів сім'ї багато. Найманих працівників слід обліковувати так само задля підрахунку їхньої заробітної платні, і відстеження їхньої норми виробітку. Завдяки цьому Ви зведете кількість зайнятих годин, прорахуєте можливість нарощення господарства, а також подумаєте, чим заповнити міжсезонні вікна.

Інколи ми чуємо ціле літо працював, але після зведення табелю цілком може виявитися, що ціле літо це годин так 60-т.

3 Як правильно інвестувати або чому трактор не обов'язковий атрибут фермера.

Чи потрібен фермеру трактор, і якщо потрібен то якої потужності. В Польщі я зіткнувся з такою річю, що багато фермерів не мають трактора, або мають слабенького Урсуса, а коли горати то платять сусіду в якого Ламборджині 308. Причмна банальна ціна ламборджині 500 тисяч злотих і ніхто не платитиме такі гроші, щоб вигорати 5-6 гектарів землі.

Ми приходимо до такого дивного слова як амортизація, знос. Обладнання має властивість старіти. Поставимо умовний строк служби трактора 25 років. Кожного року його ціна зменшуватиметься на 12 %. Виглядає це так

1. Ціна першого року – 12% = ціна другого року
2. Ціна 2 року – 12% = ціна 3 року
3. Ціна 3 року - 12% = ціна 4 року.
4. Ітд

З іншої сторони ми могли б покласти гроші в банк і мали б таку картину.

1 Депозит першого року + 10% в доларах= депозит другого року

2. Депозит другого року + 10% в доларах= депозит третього року

3 Депозит третього року + 10% в доларах = депозит четвертого року.

Як же визначити реальну ціну роботи обладнання. Я пропоную просту формулу. Наприклад Ваш сусід згідний виконати роботу за певну суму скажімо 1000 гривень за гектар. Від цієї суми ви повині відняти паливно-мастильні матеріали та заробітню платню. Це повина бути Ваша заробітня платня обчислена в попередньому розділі. Отже Ви отримаєте суму зносу трактора на один гектар.

Плата за усі види робіт(на 1 га) – паливо(на1га)- зарплатня за годину*на кількість годин(трактори є різні)= максимально допустиме зношення на 1 гектар

Тепер обрахуємо доцільність інвестиції.

Максимально допустиме зношення на 1 гектар*кількість гектарів для обробітку*25(чи іншу кількість років)=допустима сума інвестиції.

Формули прості і можливо не зовсім вірні втім навіть така математика дає уявлення про доцільність а тепер приклад:

Сусід просить 1000 гривень за гектар, горає це за 5 годин слабенький тракторець T25 витрати пального приблизна 7 літер:

$1000 - 175(\text{паливо}) - 30 * 5(\text{ваша зарплата} * \text{на години}) = 675$
гривень за гектар(для нас це ціна еталону гектара).

Множимо на $25\ 675 \cdot 25 = 16875$ за гектар.

Ця формула дає нам зрозуміти потрібність чи не потрібність інвестиції. Ми бачимо якщо в нас під 5 гектарів і ми виконуємо лише горанку, до того ж кожного року то інвестиція доцільна в районі 80 тисяч. Втім якщо на трактор немає достатнього навантаження, наприклад мало гектарів, або культура, що не потребує постійної горанки, а потребує інших операцій відповідно такі інвестиції не доцільні. Досить найняти когось іншого.

Тому варто вести облік використання техніки. Заводимо листок в своєму зошиті А1, або в екселі. Виглядає наступним чином

Заголовок: трактор

	12.08			13.09			15.09			20.10			Всього за місяць		
	п	г	га	п	г	га	п	г	га	п	г	га	п	г	га
Огірки(урочище гострів)1га															
	культивація														
Пшениця (урочище кедрин)5га															
Пшениця(урочище лужки)2 га															
Яблука(урочище лужки) 2га															

Під п пишемо використане паливо в літрах, під г – години роботи тракториста, під га – кількість гектарів зроблених.

<http://ua.textreferat.com/referat-2575-7.html> - по даній силці можна перерахувати в еталоні гектари.

Для того і пишемо характер робіт. Адже списувати амортизацію будемо виходячи з якогось процента. Якщо ж трактор використовувався для транспортування рахуємо згідно формули за силкою. На прохання можу створити вексель калькулятор.

Тепер про саму амортизацію.

Ми живемо в країні з високою інфляцією, це ускладнює амортизацію. Держава пропонує індексувати на рівень інфляції. Якщо ви цьому рівню довіряєте. Розглянемо на прикладі.

Отже приклад. 2 сотих 4річної плівки коштує 1000 гривень. З двох сотих ви зібрали 100 кілограм продукції при вирощуванні використовували цю плівку.

Ділимо на 4 і виходить 250 гривень плівки втрачено назавжди і ми їх списуємо на собівартість продукції. $250/100 = 2,5$ копійок на один кілограм.

У нас залишилося плівки на 750 гривень втім відбувається інфляція в 10% і плівка дорожчає як і продукція. $750+75=825$. Плівка використовуватиметься ще 3 роки отже 835 слід поділити на 3 = 275, залишкова вартість 550. Урожай не вдавсь 80 кілограм. Виходить $275/80=3,43$. Ці гроші підуть у собівартість продукції.

Третій рік інфляція 20%. Плівка дорожчає $550+110=660$ гривень. Ділимо на 2 виходить 330 гривень

Останій рік інфляція 10% ціна плівки 336 урожайність 120 кг = 2.8 грн на кг.

Завдання для Вас відобразить задачу в табличному прикладі для того щоб зрозуміти суть амортизації

Ви спитаєтеся куди ж ділася плівка. Вона потрапила разом із вирочкою за товар в касу. Якщо Ви її не реінвестуєте, то втратите плівку, тому не слід ці гроші виносити в прибуток. Ви або повертаєте вкладині, або вносите їх назад і продовжуєте справу. Для ведення обліку кожного основного засобу заводите окрему сторінку. З плівкою буде просто.

Плівка під огірки 2 сотих

	Початкова ціна	амортизація	інфляція	Кінцева ціна
2016	1000	250	10	825
2017	825	275	20	660

Колонку амортизація будемо використовувати при калькулюванні собівартості продукції.

З трактором ситуація складніша амортизацію проводимо на еталоні гектари так як кожного року трактор може використовуватися по різному. Щоб взнати кількість запланованих еталонних гектарів ділимо ціну трактора з рементом на ту яку ми обрахували з пропозиції на ринку 675 гривень. Втім цього не вистачить, на продукцію треба списувати суму в гривнях тому враховуємо інфляцію

Трактор і ремент для нього(пропонує вносити в одну статтю так як важко вирахувати користь окремо)

	Початкова ціна	Початкові заплановані еталонні гектари	Використані еталонні гектари	Ціна еталонного гектара	амортизація	Залишкова вартість	інфляція
2016	200 000	320	14	675	9450	190550	10
2017	209605	306	26	742,5	19305	190300	20

Для того щоб визначити на яку культуру скільки амортизувати дістаємо таблицю використання техніки і в процентному відношенні розносимо суму амортизації.

Отже на кожен основний засіб ми маємо окрему сторінку, якщо він використовується для різних цілей ведемо облік використання. Плівка лежала на огірках, а потім на клубні ці. Прораховуємо відсоток і вносимо в собівартість продукції. Хоча про це потім спочатку ми фіксуємо витрати.

До основних засобів також відносяться системи поливу такі як:

Їх вартість теж амортизується і списується на продукцію. Для прикладу система коштує 25 тисяч гривень. Сонячні батареї мають гарантійний строк роботи 25 років. Система здатна оросити 5 гектарів малини обійдеться приблизно в 30 тисяч гривень. Здається дорого. Втім нарахуємо амортизацію за перший рік.

$30\text{тисяч}/25=1200$ гривень, середня урожайність $8\text{т}\cdot 5=40$ тон, або 0,3 гривні на один кілограм урожаю.

Досить чудовий і не замінний засіб для господарства.

З Без найманого працівника заробити не реально.

Це істина прописана ще Карлом Марксом.

Отже є три типи найманих працівників:

1. Не кваліфіковані
2. кваліфіковані.
3. Високо кваліфіковані.

Це не про людей це про потреби які у Вас можуть виникнути. Отже розглянемо потребу першу. У Вас просто не вистачає часу все зробити самому. Вам треба щоб хтось робив бо у Вас просто не вистачає сил все зробити самому, хоча Ви чудово знаєте як справитися з цією роботою. Тому Ви наймаєте так звані робочі руки. Роботу надаєте за принципом ЧОГО Я РОБИТИ НЕ ХОЧУ, і другий принцип ЗА ЩО МЕНІ МЕНШЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ. Саме так роботу за яку треба платити більше люди інтуїтивно залишать собі.

Завдяки особистому табелю Ви порахували скільки заробляєте Ви, скільки ж платити працівнику і чи варто його наймати.

І знову до Маркса. Формула проста гарним результатом вважається якщо працівник робить за половину того щоб заробили Ви. 50%

В попередньому прикладі Ви заробили 30 гривень і Ваше завдання знайти працівника і відати йому роботу за яку Ви готові заплатити 15 гривень в годину. Із збереженням продуктивності. Це ідеальна формула. Можна менше? Якщо вийде менше Вимолодець. Можна більше, можна ви вже не молодець, але головне щоб не перевалило за 100% інакше Ви пішли в мінус.

Домовленості по оплаті можуть бути різними. Для цього Ви і аналізуєте табель робочого часу.

1 дньовка – оплачується день не залежно від робочої загрузки.

2 погодина оплата. – фіксуються години роботи

3. Оплата від виробітку.

4 Змішаний тип, за одну роботу платиться погодино, за іншу від виробітку.

Особливою умовою є надання провіанту, місця проживання.

Рекомендую на кожного працівника заводити окрему сторінку а потім зводити всі витрати на сторінці під назвою витрати на працю. Отже таблиця буде мати наступний вигляд виконана робота, оплата за роботу, провізія, якщо надається, житло – варто врахувати газ, електрику і побиту посуду))))), аванс. Досить часто працівники просять сигарети, пиво, морозиво чи просто дати 50 гривень. Ці гроші записуються в аванс. Сума виплачується в кінці сезону. Щоб у працівника був стимул допрацювати і він не кинув Вас. Втім на прохання видаються аванси.

	01.03.2016	02.03.2016	03.02.2016	всього
Викона робота	3 год+60кг	10 год	50кг	13год,110кг
Оплата за роботу	45+60	150	50	305
Провізія	20	20	20	60
транспортування	20	20		40
житло			10	10
аванс	15	-	10	25

Можна порівняти що виходить дешевше транспортувати кожного дня працівника чи забезпечити його житлом.

Сам працівник веде схожу таблицю для обрахунку своєї платні, але в ній тільки три графи виконана робота, оплата з неї та аванс. Це робити він може на звичайній картонці. Таке я в Польщі бачив.

Втім Вас цікавить не стільки зарплата яку легко порахувати а калькуляція собівартості. Тому слід враховувати години витрачені на конкретну культуру якщо працівник працює на різних культурах, якщо це одна то це просто. Усе додаємо і переносимо на сторінку обліку цієї культури, як що ні то підраховуємо оплату за конкретну культуру. Потім вираховуємо процент годин які затратив працівник на культуру. Від суми ПРОВІЗІЯ+ТРАНСПОРТУВАННЯ+ЖИТЛО виносимо процент. І додаємо його до заробітної плати, що була затрачена на обробіток цієї культури. Після цього переносимо цю суму на сторінку культури із знаком мінус як за робочу силу.

Для цього є ще один табель

Табель обліку годин на конкретну культуру. Теж пишемо на сторінці конкретного працівника

	01.06	02.06	03.07	04.08	05.08
морква	10	10	5		
малина			5	10	10

Отже на сторінці робітника при різному характері робіт з'являється дві таблиці. Якщо він робить одне й теж досить однієї. Просто зверху пишете ім'я працівника ставите тире і дописуєте малина.

Таким чином можна вести облік не кваліфікованих робочих місць

Отже у Вас з'явилося п'ятеро некваліфікованих працівників

Кожний з них обходиться вам в 200 гривень в день. І від того ви заробляєте на них 500 гривень доходу а разом з Вашою працею виходить 800. Якщо у вас буде 10 працівників Вам важко буде працювати поряд з ними. Через тещо матимете інші турботи. Година Вашої праці коштуватиме 100 гривень. Ви станете повноцінним адміністратором. Ці 100 гривень для Вас заробляють працівники виконуючи той самий процес що робили Ви.

Якщо Ви втомлюєтеся і не встигаєте Ви намагаєтесь перенести якісь свої функції на інших. Наприклад заповнення табелю робочого часу займає у Вас 2 години в тиждень.

Замість цього ви призначаєте ланкову до своїх п'яťох працівників і ложите цей обов'язок на неї. Як його оцінити? Якщо ви платите половину за не кваліфіковану працю то варто платити і половину за кваліфіковану виходить 40 гривень. Якщо професійний бухгалтер вирахає вам з Ваших документів Вашу собівартість товару і Ви б самі на це потратили день тобто 800 то йому варто заплатити 400 гривень, навіть якщо він це зробить за годину. Е питання за скільки робить інша людина. А за скільки б Ви зробили це самі. Але звичайно варто боротися за ціну якщо зробить за 320 Вам на одну годину доведеться працювати менше. Це ж стосується роботи механіків, завгоспів, агрономів і будь якої роботи яку Ви навчитеся швидко оцінювати не за ринковою ціною, а за користю яку вона Вам приносить. Роботу кваліфікованих працівників слід рівномірно розбити на всю продукцію за основу взяти її загальну питому ціність.

А тепер про особливий вид працівників про яких всі говорять і які себе широко рекламують це ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНІ ПРАЦІВНИКИ.

Наприклад ви прийняли рішення купити систему орошення Дажбог, це збільшило Вашу рентабельність на 50%. Коли Ви працюєте самі то заробляли як ми обчислювали 24 тисячі за сезон. Отже ефект вашого рішення 12 за сезон. Втім за 10 сезонів ця сума становитиме 120 тисяч. Це гроші за прийняте рішення. Втім коли на вас працюють наймані працівники, Ваш дохід зростає і становить 100 тисяч. Відповідно ефект прийнятого рішення ще більше впливає на заробіток і буквально за декілька хвилин у Вас 50 тисяч, які за десять років перетворяться в 500.

Отже найцінніша робота це ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ. Втім ця робота ризикована, і щоб знизити ризик слід детально аналізувати ефект від його прийняття.

Так проаналізувавши вплив амортизації на собівартість від дорогого трактора ми можемо виявити, що нам вигідніший дешевший, а також прорахувати при яких площах вигідно таки дорогий. Отже первинні документи надають нам інформацію, і саме завдяки їй приймаються такі рішення.

Чого стоїть допомога зі сторони? Якщо людина допоможе сформулювати якийсь новий процес, наведе порядок в господарстві то її допомога коштує половини цього ефекту. Варто наймати людей котрі здатні до таких рішень, адже більшість з них дають ефект в процент чи пів процента, але за довгий період часу саме такі рішення призводять до успіху. Ця людина може не вміти доїти корови, але їй це і не потрібно. Її завдання набагато складніше. Уявімо наш дохід 100 тисяч нам дають консультацію як збільшити рентабельність на 1%. Ефект від неї зберігатиметься 5 років

отже $5 \cdot 1000 =$ ця порада коштує мінімум 2500 гривень. Заплатите менше. КРАСАВА. В ідеалі винагороджувати за такі послуги слід часткою в компанії, саме тому топ менеджерам часто дарують акції. Такі послуги слід розглядати як інвестицію. Найманий працівник на такій посаді повинен працювати на процент від прибутку. Інакше його рішення будуть не у Вашу користь.

4. Прямі витрати. Або те з що ми вміємо рахувати, ну або так думаємо. Та таблиця для калькуляції собівартості.

Відкриваємо свій зошит А1 і пишемо: насіння, на іншій сторінці паливо, ще на іншій добрива, ще на іншій інсектициди, ще на іншій фунгіциди. Всі витрати які будемо мати пишемо на різних сторінках нашого зошта.

Приклад паливо

Літрів	Вартість за літр	Всього, грн	Куди пішло, вартість в душах літрів
10 л	30	300	- 210грн(7 літрів) оранка 1 га на малину
3л	30	90	
10л	33	330	

Якщо докупили за іншою ціною? Пишете в наступного разу списуєте залишок а потім те що докупили. Тепер як списувати. На кожен культуру ми маємо теж окрему сторінку.

Червоним після додавання всіх витрат виходить собівартість продукції. $58100/8000 = 7.26$

1 завдання яке стоїть перед фермером зменшення собівартості. Завдяки цій таблиці ми можемо визначити доцільність купівлі комбайна. Робітникам за 1 га було заплачено 40000 тисяч, комбайн коштує 400 тисяч сід порахувати його амортизацію, амортизацію трактора, пального на збір ягід.

Припустимо в нас вийшла сума 86 тисяч гривень, за перший рік. В нас залишиться декілька працівників, зменшиться навантаження. Ми зекономимо тисяч 32 гривень витрат на гектар.

$86/32 = 2,5$ гектара приблизна площа після якої комбайн буде вигідним і його амортизація позитивно впливатиме на собівартість продукції.

В таблиці ексель вносимо витрати зразу після виникнення, так само робимо і зошиті А1

Багаторічні насадження амортизуємо за принципом півки дивитися вверх. Щоб визначити базу амортизації заводимо для неї сторінку поряд із трактором, півкою, складом та іншими основними засобами. Всі не зрозумілі терміни дивитися в гугл.

Отже багаторічні насадження. Початкову ціну пишемо ціну матеріалу+ціну оранки+амортизацію трактора+оплату роботи тракториста+оплату роботи+добрива та інше що використане для їх створення. Амортизацію нараховуємо після того як збираємо перший урожай. До першого урожаю варто застосувати коефіцієнт так як він менший у декілька разів ніж наступні. Для обрахунку коефіцієнту можете звернутися до мене, або зробити самі.

МАЛИНА УРОЧИЩЕ ЛУЖКИ 1ГА Калькуляція собівартості

Дата	Вид робіт	Витрати в натуральній формі	Витрати в грошовій формі	Зібрано кілограм	Реалізовано кілограм	Ціна реалізації	Сума реалізації
	культивуація	3 еталон гектар	2000				
		21 літрів пального	600				
		50 кг добрив	500				
	Збір ягід	2000 годин роботи працівників	40000	8100			
		Витрати реалізації	2000		8000	20	160000
		Втрата не реалізованої продукції 100кг					
		Амортизація багаторічного насадження	9000				
		Оренда землі					
		Податки	1000				
		Робота адмін. персоналу	1000				
		Амортизація система орошення «Дажбог»	2000				
всього			58100				160000

5 Групування статей і трішки про літачки.

Кожна сторінка за якою стоїть конкретна річ на мові бухгалтерів і є стаття. Ми не застосовуємо подвійного запису в класиці. Якщо вмієте то звичайно можна і треба. Втім у сільського малого фермера немає великої кількості контрагентів, основне завдання вичислення собівартості тому досить простого документування. З цих записів професійний бухгалтер зможе створити хоча й коряву, але нормальну бухгалтерію. Втім їх вести досить легко.

1 Необоротні активи на них рахуємо амортизацію, все. Що використовується для декількох видів культур і не зношується за один рік.

1. Трактори і машини

Ведення табелю, нарахування залишкової вартості, нарахування амортизації.

2. Склади

3. Орошувальна система Дажбог

4. Парники

5. Біоплівки

6. Багаторічні насадження

7. МШП – секатор наприклад, кошолки для збору урожаю і тому подібне

8. Ітд.

На них потрібно нараховувати амортизацію. При нарахуванні амортизації їхня ціна падає. Ми ставимо мінус. При їхньому ремонті вона росте і ми ставимо плюс.

2 Оборотні активи

1 Паливо.

2 добрива

3 Гербіциди, фунгіциди, інсектициди.

4 Адміністративні витрати

3. Оплата праці це мінусове значення так як працівники працюють в борг.

Їх ми списуємо повністю. Сюди ж варто внести і ваші урожай, так як ми його таж спишемо в касу

Ці групи матимуть декілька сторінок так оплата праці матиме сторінки: Миколи і Степана і зрозуміло, що ми не будемо вести сторінку Миколи поряд з системою «Дажбог», Тому на першій сторінці ми робимо заголовок в якому описуємо всі витрати і нумеруємо їх. Так для обліку роботи техніки та обліку роботи працівників нам явно треба більше місця. Хоча табелі можуть вестися і окремо від зошита А1.

4 Гроші – ось чомусь всі вважають що ця група і є вся бухгалтерія.(((

- Гроші в банку

- . Налічка
- Доляри та інша буржуйська валюта.
- 5 Урожай обрахування собівартості.
- 6 Дохід
- 7 Прибуток = Дохід – собівартість – адмін. Витрати (хоча коли у Вас немає постійного штату можна включати у собівартість)
- 8 податки – податок для себе треба вносити в собівартість, так як це плата за послуги держави і ця плата впливає на собівартість.

Ці три групи це наш +, звідки взяли скажімо добрива, ну звичайно ми взяли гроші налічною і купили їх скажімо на 100 гривень. Тоді на сторінці налічка варто написати «мінус» 100 гривень, а на сторінці палива +100 гривень, витратили паливо пишемо мінус на сторінці паливо і ставимо + на сторінці урожай конкретної культури

Втім є питання а звідки в касі з'явилися перші гроші? Що було перше курка чи яйце?

Значить десь вони взяли Ви їх інвестували внесли з власного кармана і я Вас вітаю, так Ви стали капіталістом , буржуєм))))

Отже це мінус який Ваше господарство вино Вам рідненькому –(-)

Все що мінус пишите в другій половині книги.

1 Власний капітал (це сума яку Ви вині самі собі)

Всі власні гроші які Ви вносите пишите в цю графу. Ускладнювати не буду. Були на зарібках зимою вирішили внести 20 тисяч для розвитку господарства, записали на цю сторінку. І тут же робите запис в графі «налічка»

2 Позичили в сусіда чи процещика, хай його трясся.

Сума пишеться сюди, і якщо в процещика то ця сума зростає. Відповідно до угоди.

Ось такий приблизний план для записів у Вас вийде, але звичайно Ви додасте багато свого і не забувайте якщо в обному місці убило то в іншому прибуває.

Реалізувати це все можна в зошиті А1. Ведення такої бухгалтерії не вимагає особливих знань. Звичайно будуть не точності, але навіть такі записи дадуть можливість аналізувати свої дії. Облік ведеться не ля податкової, адля себе рідненьких.

І ПАМ'ЯТАЙТЕ система поливу ДАЖБОГ найкраща система поливу на сонячній енергії.

